

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2022. április 28.*

„Előzetes döntéshozatal – Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) – 1305/2013/EU rendelet – Az EMVA-ból nyújtandó vidékfejlesztési támogatás – 30. cikk – Natura 2000 kifizetések – Hatály – A Natura 2000 hálózathoz nem tartozó erdőben, valamely vadon élő madárfaj védelmének biztosítása érdekében létrehozott természetvédelmi mikroövezetre vonatkozó támogatás iránti kérelem – 702/2014/EU rendelet – A mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban nyújtott bizonyos támogatások csoportmentessége – Az Európai Unió forrásaiból társfinanszírozott támogatásokra való alkalmazás – A nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra való alkalmazás hiánya”

A C-251/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Augstākā tiesa (Senāts) (legfelsőbb bíróság, Lettország) a Bírósághoz 2021. április 21-én érkezett, ugyanaznap hozott határozatával terjesztett elő

a **„Piltenes meži” SIA**

és

a **Lauku atbalsta dienests**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: J. Passer tanácselnök (előadó), F. Biltgen és N. Wahl bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a lett kormány képviseletében K. Pommere, J. Davidoviča és E. Bārdiņš, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lett.

– az Európai Bizottság képviselőjében Bottka V., C. Hermes és A. Sauka, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 487. o., helyesbítés: HL 2016. L 130., 1. o.) 30. cikkének, másrészt pedig az [EUMSZ] 107. és 108. cikk[...] alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőségük nyilvánításáról szóló, 2014. június 25-i 702/2014/EU bizottsági rendelet (HL 2014. L 193., 1. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a „Piltenes meži” SIA és a Lauku atbalsta dienests (vidékfejlesztési szolgálat, Lettország) között azon határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amellyel ez utóbbi megtagadta a felperestől, hogy támogatást nyújtson a társaságnak azon költségek és elmaradt bevétel megtérítésére, amelyek a társaság tulajdonában lévő erdőben egy vadon élő madárfaj védelmének biztosítása érdekében létrehozott természetvédelmi mikroövezet fenntartásából adódtak.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 92/43/EGK irányelv

- 3 A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás, 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.) 1992. június 10-én lépett hatályba.
- 4 Ezen irányelv 3. cikkének (1) és (3) bekezdése kimondja:

„(1) A különleges természetmegőrzési területek egységes európai ökológiai hálózatát Natura 2000 néven hozzák létre. Az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusokat magában foglaló, továbbá a II. mellékletben felsorolt fajok élőhelyéül szolgáló természeti területekből álló hálózat célja, hogy biztosítsa az érintett természetes élőhelytípusok, valamint az érintett fajok élőhelyeinek kedvező védettségi állapotának fenntartását vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön, illetve elterjedési területükön belül.

A Natura 2000 hálózat a tagállamok által a [vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i] 79/409/EGK [tanácsi] irányelvnek [(HL 1979. L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás

15. fejezet, 1. kötet, 98. o.)] megfelelően minősített különleges természetvédelmi területeket [helyesen: különleges védelmi területeket] is magában foglalja.

[...]

(3) A tagállamok, amennyiben szükségesnek ítélik, törekedni fognak a Natura 2000 ökológiai egységességének javítására azáltal, hogy a 10. cikknek megfelelően fenntartják, illetve megfelelő esetben fejlesztik a táj azon jellegzetes vonásait, amelyek különösen fontosak a vadon élő állatok és növények számára.”

5 A 92/43 irányelv 10. cikke előírja:

„A tagállamok – amennyiben szükségesnek tartják – területrendezési és területfejlesztési politikájuk keretében, különösen a Natura 2000 hálózat ökológiai egységességének javítása céljából, mindent megtesznek az egyes tájak azon jellegzetességeinek megfelelő gondozása érdekében, amelyek alapvető fontosságúak a vadon élő állatok és növények számára.

Ilyen jellegzetességek közé tartoznak azon tényezők, amelyek lineáris és folytonos szerkezetükből adódóan (mint például a folyóvizek és azok partja, vagy a területhatárok kijelölésének hagyományos rendszerei), illetve tranzithelyként szolgálva (mint például a kisebb tavak, erdők) fontos szerepet töltenek be a vadon élő fajok vándorlásában, elterjedésében és genetikai állományának cseréjében.”

A 2009/147/EK irányelv

6 A 79/409 irányelvet hatályon kívül helyező és annak helyébe lépő, a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2010. L 20., 7. o.) 2010. február 15-én lépett hatályba.

7 A 2009/147 irányelv 2. cikke kimondja, hogy „[a] tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy az [ezen irányelv hatálya alá tartozó] fajok állományait megfelelő szinten fenntartsák, vagy olyan szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is”.

8 Az említett irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 2. cikkben foglalt követelmények figyelembevételével a tagállamok valamennyi [kérdéses] madárfaj esetében megteszik az élőhelyek megfelelő sokféleségének és nagyságának megőrzéséhez, fenntartásához vagy helyreállításához szükséges intézkedéseket.

(2) A biotópok és élőhelyek megőrzése, fenntartása és helyreállítása elsősorban az alábbi intézkedéseket foglalja magában:

a) védett területek kialakítása;

b) a védett területeken belüli és kívüli élőhelyek ökológiai szempontú fenntartása és kezelése;

[...]”

A 1305/2013 rendeletet

9 Az 1305/2013 rendelet 2014. január 1-jén lépett hatályba.

10 E rendelet (24) és (56) preambulumbekzdése a következőképpen fogalmaz:

„(24) A Natura 2000 területek hatékony kezeléséhez való hozzájárulás céljából továbbra is támogatást kell nyújtani a mezőgazdasági termelők és az erdőgazdálkodók részére annak érdekében, hogy az érintett területeken ellensúlyozni tudják a [2009/147/EK irányelv] és [az élőhelyvédelmi irányelv] végrehajtásából eredő különös hátrányokat. Támogatást kell biztosítani továbbá a mezőgazdasági termelőknek, hogy ellensúlyozni tudják [a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 327., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 5. kötet, 275. o.)] végrehajtása nyomán a vízgyűjtő területeken jelentkező hátrányokat. [...]

[...]

(56) Az EUMSZ 107., 108. és 109. cikket alkalmazni kell a vidékfejlesztési intézkedésekhez e rendelet alapján nyújtott támogatásokra. Mindazonáltal a mezőgazdasági ágazat sajátos tulajdonságaira tekintettel indokolt, hogy az EUMSZ említett rendelkezései ne legyenek alkalmazandók az EUMSZ 42. cikkének a hatálya alá tartozó műveletekkel kapcsolatos azon vidékfejlesztési intézkedésekre, amelyek végrehajtására e rendelet alapján és annak megfelelően kerül sor, valamint azokra a tagállami kifizetésekre, amelyek célja az, hogy kiegészítő nemzeti finanszírozást biztosítsanak uniós támogatásban részesített és az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozó vidékfejlesztési műveletek végrehajtásához.”

11 Az 1305/2013 rendelet „Célkitűzések és stratégia” című I. címe magában foglalja többek között e rendelet „Tárgy” című 1. cikkét, amelynek (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„Ez a rendelet megállapítja az [...] Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott uniós vidékfejlesztési támogatásokra vonatkozó általános szabályokat. Ez a rendelet meghatározza azokat a célkitűzéseket, amelyekhez a vidékfejlesztési politikának hozzá kell járulnia, valamint a kapcsolódó uniós vidékfejlesztési prioritásokat. Ez a rendelet felvázolja a vidékfejlesztési politika stratégiai keretét, és meghatározza a vidékfejlesztési politika végrehajtása érdekében elfogadni szükséges intézkedéseket. A tagállamok és a [z Európai] Bizottság közötti megosztott feladatkörök alapján megállapítja továbbá a programozásra, a hálózatépítésre, az irányításra, a monitoringra és az értékelésre vonatkozó szabályokat, valamint az EMVA és a többi uniós eszköz közötti koordinációt biztosító szabályokat.”

12 E rendelet „Programozás” című II. címe tartalmazza többek között a „Vidékfejlesztési programok” című 6. cikket, amely a következőket írja elő:

„(1) Az EMVA a tagállamokban vidékfejlesztési programokon keresztül működik. Az említett programok a III. címben meghatározott intézkedéseken keresztül hajtják végre az uniós vidékfejlesztési prioritások megvalósítására irányuló stratégiát. Az EMVA a vidékfejlesztés célkitűzéseinek uniós prioritásokon keresztül történő megvalósítását támogatja.

(2) A tagállamok benyújthatnak egyetlen, a tagállam egész területére vonatkozó programot, vagy több regionális programot. Kellően indokolt esetekben egy nemzeti programot és több regionális programot is benyújthatnak. [...]

(3) A regionális programokat kidolgozó tagállamok az ilyen programokra vonatkozó közös elemeket tartalmazó, önálló költségvetéssel nem rendelkező nemzeti keretszabályozást is benyújthatnak jóváhagyásra [...].

A regionális programokkal rendelkező tagállamok nemzeti keretszabályozása egy olyan táblázatot is magában foglalhat, amely a teljes programozási időszak vonatkozásában régiónkénti és évenkénti bontásban összefoglalja az érintett tagállam számára biztosított teljes EMVA-hozzájárulást.

- 13 Az említett rendelet „Vidékfejlesztési támogatás” című III. címe az I. fejezetében számos intézkedést sorol fel, amelyek között szerepel többek között az ugyanezen rendelet „Natura 2000 kifizetések és a [2000/60 irányelvhez] kapcsolódó kifizetések” című 30. cikke, amelynek (1), (2) és (6) bekezdése a következőképpen szól:

„(1) Ezen intézkedés keretében a támogatások évente, a mezőgazdasági terület vagy az erdőterület után hektáronként ítéltetők oda a kedvezményezettek számára az érintett területeken [a 92/43] irányelv, a [2009/147] irányelv és a [2000/60 irányelv] végrehajtásával összefüggő hátrányok következtében felmerülő többletköltségek és elmaradt bevétel ellentételezése céljából.

[...]

(2) A támogatás mezőgazdasági termelőknek és magán-erdőgazdálkodóknak, valamint magán-erdőgazdálkodók társulásainak ítéltetők oda. Kellően indokolt esetekben egyéb gazdálkodók is részesülhetnek támogatásban.

[...]

(6) A kifizetések a következő területek számára folyósíthatók:

- a) a [92/43] és a [2009/147] irányelv szerint kijelölt Natura 2000 mezőgazdasági és erdőterületek;
- b) egyéb olyan körülhatárolt természetvédelmi területek, amelyeken a gazdálkodásra vagy az erdőkre alkalmazandó környezetvédelmi korlátozások vannak érvényben, és amelyek hozzájárulnak a [92/43] irányelv 10. cikkének a végrehajtásához, feltéve, hogy e területek aránya vidékfejlesztési programonként legfeljebb a program területi hatálya alá tartozó, a Natura 2000 hálózathoz tartozóként kijelölt területek 5%-a;

[...]”

- 14 Az 1305/2013 rendeletnek a „Versenyjogi rendelkezések” című VIII. címe tartalmazza többek között e rendelet 81. és 82. cikkét.

- 15 E rendelet „Állami támogatások” című 81. cikke értelmében:

„(1) Amennyiben e cím másként nem rendelkezik, a tagállamok által nyújtott vidékfejlesztési támogatásra az EUMSZ 107., 108. és 109. cikkét kell alkalmazni.

(2) Az EUMSZ 107., 108. és 109. cikke – az EUMSZ 42. cikkének alkalmazásában – nem vonatkozik az e rendelettel összhangban és annak megfelelően teljesített tagállami kifizetésekre, illetve egyéb, a 82. cikkben említett kiegészítő nemzeti finanszírozásra.”

16 Az említett rendelet „Kiegészítő nemzeti finanszírozás” című 82. cikke kimondja:

„A tagállamoknak a [...]vidékfejlesztési programban fel kell tüntetniük azon tagállami kifizetéseket, amelyek az EUMSZ 42. cikkének hatálya alá tartozó műveletekhez kapcsolódnak, és amelyek célja, hogy a programozási időszak során bármikor kiegészítő finanszírozást biztosítsanak az uniós támogatás alá eső vidékfejlesztésre, és e kifizetéseket, amennyiben azok megfelelnek az e rendeletben előírt követelményeknek, a Bizottságnak jóvá kell hagynia.”

A 702/2014 rendelet

17 A 702/2014 rendelet 2014. július 1-jén lépett hatályba.

18 E rendelet (16) és (60) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(16) A nehéz helyzetben lévő vállalkozások számára nyújtott támogatásokat ki kell zárni e rendelet hatálya alól, mivel az ilyen támogatásokat a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás [...] alapján kell vizsgálni, megakadályozva ezáltal az említett iránymutatás kijátszását;

[...]

(60) Az erdészet szerves részét képezi a vidékfejlesztésnek. A Bizottság a [z EUMSZ] 107. és 108. cikkét több határozatában alkalmazta az erdészeti ágazatban működő vállalkozásokra, különösen az agrár- és erdészeti ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló, a 2007–2013-as időszakra vonatkozó közösségi iránymutatások keretében. [...] tekintettel a Bizottság által az említett iránymutatásoknak az erdészeti ágazatban működő vállalkozásokra történő alkalmazása során szerzett jelentős tapasztalatra, az eljárások egyszerűsítésének és ugyanakkor a hatékony felügyelet és a Bizottság általi figyelemmel kísérés biztosításának céljából indokolt rendelkezni arról, hogy a Bizottság [az EUMSZ 107. és 108. cikk horizontális állami támogatások egyes fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i] 994/98/EK [tanácsi] rendelettel [(HL 1998. L 142., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 312. o.)] ráruházott hatáskört az erdészeti ágazat javára nyújtott támogatások tekintetében is gyakorolja. A Bizottság tapasztalata szerint az erdészeti ágazatban a vidékfejlesztési programok részét képező intézkedésekhez nyújtott, az EMVA-ból társfinanszírozott vagy ilyen társfinanszírozott intézkedésekhez kiegészítő nemzeti finanszírozásként nyújtott támogatások nem torzítják jelentős mértékben a versenyt a belső piacon. [...] E rendeletben egyértelmű feltételeket kell meghatározni az ilyen intézkedéseknek a belső piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozóan. E feltételeknek a lehető legnagyobb mértékben összhangban kell lenniük az 1305/2013[...] rendeletben, valamint az e rendelet alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban és végrehajtási aktusokban megállapított szabályokkal.”

19 A 702/2014 rendelet 1. cikke, amely e rendelet I. fejezetének részét képezi, kimondja:

„(1) Ezt a rendeletet következő támogatási kategóriákra kell alkalmazni:

[...]

e) az erdészeti ágazatnak nyújtott támogatás.

[...]

(3) E rendelet hatálya nem terjed ki a következő támogatásokra:

a) az erdészeti ágazatban nyújtott nem az EMVA-ból társfinanszírozott és nem ilyen társfinanszírozott intézkedésekhez kiegészítő nemzeti finanszírozásként nyújtott támogatások,
[...]

[...]

(6) Ez a rendelet nem alkalmazandó nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott támogatásokra, a következők kivételével:

a) a természeti katasztrófák által okozott károk orvoslásához [...] nyújtott támogatás, az állatbetegségek felszámolásának költségeihez [...] nyújtott támogatás, valamint az elhullott állatok elszállításához és megsemmisítéséhez [...] nyújtott támogatás;

b) az alábbi események kapcsán nyújtott támogatások, feltéve, hogy az adott vállalkozás a szóban forgó esemény által okozott veszteségek vagy károk miatt vált nehéz helyzetben lévő vállalkozássá:

i. a természeti katasztrófához hasonlítható kedvezőtlen éghajlati jelenség által okozott veszteségek ellentételezésére [...] nyújtott támogatás;

ii. a növénykárosítókkal való fertőzöttség felszámolása kapcsán felmerült költségek, valamint az állatbetegségek, illetve növénykárosítók által okozott károk orvoslásához [...] nyújtott támogatás;

(2) az erdőtüzek, természeti katasztrófák, természeti katasztrófához hasonlítható kedvezőtlen éghajlati jelenségek, egyéb kedvezőtlen éghajlati jelenségek, növénykárosítók, katasztrófaesemények és az éghajlatváltozással összefüggő események miatt bekövetkező erdőkárok orvoslásához [...] nyújtott támogatás.”

20 E rendelet 2. cikkének 14. pontja, amely szintén a rendelet I. fejezetének részét képezi, a következőképpen határozza meg a „nehéz helyzetben lévő vállalkozás” fogalmát:

„»nehéz helyzetben lévő vállalkozás«: olyan vállalkozás, amely tekintetében a következő feltételek közül legalább egy fennáll:

a) korlátolt felelősségű társaság esetében (kivéve a kevesebb mint három éve alapított [kis- és középvállalkozásokat (KKV-k)]: a társaság jegyzett tőkéjének több mint a fele elveszett a felhalmozott veszteségek miatt. Ez abban az esetben fordul elő, ha a felhalmozott veszteségeknek a tartalékokból (és minden egyéb, általában a társaság saját tőkéje részének tekintett elemből) történő levonásával a jegyzett tőke felét meghaladó negatív halmozott összeg keletkezik. [...]

[...]”

A lett jog

A fajok és a biotópok védelméről szóló törvény

- 21 A 2000. március 16-i Sugu un biotopu aizsardzības likums (a fajok és biotópok védelméről szóló törvény) (*Latvijas Vēstnesis*, 2000., 121/122. sz.) tartalmazza „A földtulajdonosok és -használók kompenzációhoz való joga” című 10. cikket, amelynek (2) bekezdése kimondja, hogy „[a] földtulajdonosoknak joguk van a gazdasági tevékenységeknek a természetvédelmi mikroövezetekben történő korlátozásáért törvényesen előírt kompenzációra”.

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési törvény

- 22 A 2004. április 7-i Lauksaimniecības un lauku attīstības likums (mezőgazdasági és vidékfejlesztési törvény) (*Latvijas Vēstnesis*, 2004., 64. sz.) tartalmazza az 5. cikket, amelynek (4), (7) és (8) bekezdése a következőképpen szól:

„(4) Az állami és [uniós] mezőgazdasági támogatás nyújtásának részletes szabályait, valamint állami és [uniós] vidékfejlesztési és a halászati támogatások nyújtásának részletes szabályait a minisztertanács határozza meg. [...]

[...]

(7) A minisztertanács állapítja meg az állami és az [uniós] mezőgazdasági támogatások kezelésének és ellenőrzésének szabályait, valamint az állam és az állami és az [uniós] vidékfejlesztési és a halászati támogatások kezelésének és ellenőrzésének szabályait.

(8) A minisztertanács meghatározza az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap, az [EMVA] és az Európai Halászati Alap igazgatásának részletes szabályait, valamint az ezen alapok kezelésében részt vevő hatóságok hatásköreit és kötelezettségeit.”

A védett övezetekben folytatott gazdasági tevékenységek korlátozásának kompenzációjáról szóló törvény

- 23 A 2013. április 4-i „Par kompensāciju par saimniecības darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās” (védett övezetekben folytatott gazdasági tevékenységek korlátozásának kompenzációjáról szóló törvény) (*Latvijas Vēstnesis*, 2013. szám, 74. szám) a 2. cikkének (3) bekezdésében kimondja, hogy „[a] gazdasági tevékenységeknek a természetvédelmi mikroövezetekben történő korlátozása miatt éves támogatás nyújtható a vidékfejlesztési támogatás odaítélésére vonatkozó szabályokban meghatározott eljárások szerint, a vonatkozó [uniós] alapok terhére.”
- 24 E törvény 4. cikkének (2) bekezdése azt is előírja, hogy „[a]z [uniós] alapokból kifizetett támogatásokat [az uniós] támogatások nyújtására vonatkozó szabályokkal összhangban kell kezelni.”

A 171/2015. sz. rendelet

- 25 A 2015. április 7-i Ministru kabineta noteikumi Nr. 171 „parvalsts un Eiropas Savienības atbalsta piešanu, administrēšanu unuzraudzību videvok, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014–2020: gada plānošanas periodā” (a 2014–2020 közötti programozási időszak alatt a környezet, az éghajlat és a vidéki környezet javítását célzó nemzeti és európai uniós támogatások nyújtásáról, kezeléséről és felülvizsgálatáról szóló, 171. sz. minisztertanácsi rendelet) (*Latvijas Vēstnesis*, 2015., 76. sz.; a továbbiakban: 171/2015. sz. rendelet), amelyet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési törvény 5. cikkének (4) és (7) bekezdése alapján fogadtak el, az 1. pontjában előírja:

„Ez a rendelet megállapítja a vidékfejlesztéshez nyújtott állami és uniós támogatások nyújtásának, kezelésének és ellenőrzésének részletes szabályait, különösen a környezet és a természeti terület állapotának javítására irányuló azon intézkedések támogatása céljából, amelyeket:

1.1. a[z 1305/2013 rendelettel] [...]

[...]

1.8. a [702/2014 rendelettel] összhangban hajtanak végre.

[...]”

- 26 A 171/2015 rendelet 2. pontja a következőket mondja ki:

„A környezet, az éghajlat és a vidéki környezet javítását célzó vidékfejlesztési támogatás a következő intézkedésekhez nyújtható [...]:

[...]

2.3. »A Natura 2000 kifizetések és a [2000/60 irányelvhez] kapcsolódó kifizetések« »A Natura 2000 hálózatba tartozó erdőterületekre vonatkozó kompenzációs kifizetések« elnevezésű intézkedéshez [...]

[...]

2.6. »Támogatás nyújtása 'A Natura 2000 hálózatba tartozó erdőterületekre vonatkozó kompenzációs kifizetések' elnevezésű intézkedés keretében«.

[...]”

- 27 A 171/2015 rendelet 56. pontja szerint:

„Ezen intézkedés keretében az az erdőterület (a tőzegláp kivételével) részesülhet támogatásban:

56.1. amely [a Natura 2000] területek felsorolása között szerepel az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdése a) pontjának megfelelően [...]

56.2. amely az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdése b) pontjának megfelelően egy, a Natura 2000 hálózat övezetein kívüli természetvédelmi mikroövezetben található, vagy – ha a Natura 2000 védelmi rendszere nem biztosítja valamely faj vagy biotóp megőrzését – valamely, a

Natura 2000 hálózathoz tartozó övezetben, feltéve hogy a természetvédelmi mikroövezetet a természetvédelmi mikroövezet létrehozásának és kezelésének részletes szabályairól, annak megőrzéséről és a természetvédelmi mikroövezet és ütköző zónáik meghatározásáról szóló jogszabályoknak megfelelően hozták létre

[...]

28 E rendelet 61. pontja szerint:

„A támogatás odaítéléséhez a kérelmező az alábbi feltételeknek kell, hogy megfeleljen:

[...]

61.6. a 702/2014 rendelet 2. cikkének (14) bekezdése értelmében véve az adott év június 15-i helyzetétől függően nem rendelkezik a nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak a 2014–2020 közötti programozási időszakban az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból, az [EMVA-ból], az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból történő finanszírozás kezelésének, valamint a mezőgazdaságnak, a vidékfejlesztéshez és a halászathoz nyújtott nemzeti és uniós támogatások kezelésének részletes szabályairól szóló jogszabályokban előírt egyik jellemzőjével sem.”

A 2014. szeptember 30-i 599. sz. rendelet

29 A 2014. szeptember 30-i Ministru kabineta noteikumi Nr. 599 „par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda, kā arī par valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai un lauku un zivsaimniecības attīstībai finansējuma administrēšanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā” (a 2014–2020 közötti programozási időszakban az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból történő finanszírozás kezeléséről, valamint a mezőgazdaságnak, a vidékfejlesztéshez és a halászathoz nyújtott nemzeti és uniós támogatások kezeléséről szóló 599. sz. minisztertanácsi rendelet) (*Latvijas Vēstnesis*, 2014., 200. sz.), amelyet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési törvény 5. cikkének (7)–(9) bekezdése alapján fogadtak el, az 53. pontjában kimondja:

„A 702/2014 rendelet 2. cikkének 14. pontja értelmében a vidékfejlesztési szolgálat nem nyújt támogatást, ha a támogatást igénylő az igénylőnek a nehéz helyzetben lévő vállalkozás jogállásának való megfelelés vizsgálatát magában foglaló intézkedésekre vonatkozó támogatási kérelem benyújtásakor legalább az alábbi jellemzők egyikevel rendelkezik:

53.1. korlátolt felelősségű társaság (kivéve a kevesebb mint három éve alapított kis- és középvállalkozásokat): jegyzett tőkéjének több mint a fele elveszett a felhalmozott veszteségek miatt, ha a felhalmozott veszteségeknek a tartalékokból és minden egyéb, általában a társaság saját tőkéje részének tekintett elemből történő levonásával a jegyzett tőke – magában foglalja a kibocsátási felárakat is – felét meghaladó negatív halmozott összeg keletkezik.

[...]

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 30 A Piltenes meži egy hozzávetőleg 500 hektár kiterjedésű erdő tulajdonosa, amelyben a 2009/147 irányelvet átültető lett szabályozás értelmében vett természetvédelmi mikroövezetnek minősülő terület található. E természetvédelmi mikroövezetet az illetékes lett hatóság hozta létre abból a célból, hogy hozzájáruljon a siketfajd (*Tetrao urogallus*) védelmének biztosításához, amely vadon élő madárfaj.
- 31 A Piltenes meži egy nem pontosított időpontban támogatás iránti kérelmet nyújtott be a vidékfejlesztési szolgálathoz a 2015. évre vonatkozóan, amelyben az említett természetvédelmi mikroövezet létezéséből eredő költségek és elmaradt bevétel miatti kártalanításra irányuló kifizetést kért.
- 32 A vidékfejlesztési szolgálat 2016. június 1-jei határozatával, amelyet az ugyanezen év július 25-i határozata helyben hagyott, elutasította ezt a támogatás iránti kérelmet, azzal az indokkal, hogy az alkalmazandó lett szabályozás kizárja, hogy ilyen kifizetést nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak ítéljenek oda, és hogy a jelen esetben a Piltenes mežit ilyennek kell minősíteni, mivel a 2014. évre vonatkozó éves beszámolójából kitűnik, hogy veszteségei meghaladják alaptőkéjének 50%-át.
- 33 2017. március 24-i ítéletével az adminisztratívā rajona tiesa (kerületi közigazgatási bíróság, Lettország) helyt adott a Piltenes meži által e két határozattal szemben benyújtott keresetnek.
- 34 2017. november 30-i ítéletével a fellebbezés tárgyában eljáró Administratívā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság, Lettország) lényegében a következő érvelésre támaszkodva elutasította a Piltenes meži támogatás iránti kérelmét. Mindenekelőtt megállapította, hogy az igényelt kifizetést nem az állami költségvetésből vagy valamely helyi önkormányzat költségvetéséből, hanem egy uniós alapból, nevezetesen az EMVA-ból származó forrásokból finanszíroznák. Ezt követően megállapította, hogy az EMVA-ra vonatkozó uniós szabályozásnak és az azt végrehajtó lett szabályozásnak megfelelően e pénzeszközöket az állami támogatások ellenőrzésére vonatkozó uniós szabályok tiszteletben tartásával kell kezelni és a vállalkozásoknak nyújtani. Végül megjegyezte, hogy e szabályok előírják, hogy a jelen ügyben kérthez hasonló támogatás nyújtása kizárt abban az esetben, ha a kérelmező személy nehéz helyzetben lévő vállalkozás.
- 35 A Piltenes meži fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben, amelyben vitatta többek között azokat az értékeléseket, amelyek szerint egyrészt az általa igényelt kifizetést állami támogatásnak kell tekinteni, másrészt pedig az ilyen állami támogatást nem lehet nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak nyújtani.
- 36 Előzetes döntéshozatalra utaló határozatában az Augstākā tiesa (Senāts) (legfelsőbb bíróság, Lettország) lényegében azon uniós jogi rendelkezések hatályával és megfogalmazásával kapcsolatban fogalmaz meg kérdést, amelyek az előtte folyamatban lévő jogvitára alkalmazandó különböző lett szabályozások végrehajtásának biztosítására irányulnak, rámutatva arra, hogy az e jogvitát első fokon és másodfokon elbíráló két bíróság eltérő álláspontot fogadott el e kérdésben.
- 37 A kérdést előterjesztő bíróság közelebbről először is arra keresi a választ, hogy az 1305/2013 rendelet 30. cikkének hatálya alá tartozó támogatásoknak tekinthetők-e azok a támogatások, amelyeket a 2009/147 irányelv szerinti vadon élő madárfajok védelmének biztosításához való

hozzájárulás céljából, a Natura 2000 hálózathoz nem tartozó erdőterületeken létrehozott természetvédelmi mikroövezet fenntartásával járó költségek és elmaradt bevétel miatti kártalanításra vagy kompenzációra nyújtanak.

- 38 Többek között pontosítja, hogy e támogatások úgy tekinthetők, mint amelyek az érintett személyek tulajdonhoz való joga és gazdasági tevékenysége gyakorlása jogának korlátozása miatti kártalanítását vagy kompenzációját jelentik a környezetvédelmi szabályozás tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, nem pedig uniós támogatásnak vagy állami támogatásnak. A Latvijai Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság, Lettország) egyébként ilyen értelmű döntést hozott egy 2014. március 19-i ítéletében.
- 39 Amennyiben az ilyen támogatások, amelyeket nem az állami költségvetésből, hanem valamely uniós alapból származó forrásból finanszíroznak, az 1305/2013 rendelet 30. cikkének hatálya alá tartoznak, a kérdést előterjesztő bíróság másodsorban arra keresi a választ, hogy e támogatások nyújtása köthető-e ahhoz a feltételhez, hogy a támogatásban részesülni kívánó személyek ne legyenek nehéz helyzetben lévő vállalkozások, amint azt a 702/2014 rendelet 1. és 2. cikke előírja.
- 40 E tekintetben úgy véli, hogy még ha jogszerű is, hogy a Bizottság egy ilyen feltétel előírásával megpróbálja megőrizni az uniós forrásokat és biztosítani azok optimális felhasználását, a 702/2014 rendelet alapvető hibában szenved, mivel ezen intézmény nem teremt egyensúlyt, vagy legalábbis nem biztosított megfelelő egyensúlyt egyrészt a Bizottság által ily módon elérni kívánt célok és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. cikkében ily módon biztosított tulajdonhoz való jog, másrészt pedig az egyenlő bánásmód és az arányosság általános elv között. Az összes többi személlyel ellentétben ugyanis, akikre a környezetvédelmi célú jogi és gazdasági felügyelet vonatkozik, a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokat gazdasági és pénzügyi helyzetükre vonatkozó okok miatt indokolatlanul fosztják meg attól a kártalanítástól vagy kompenzációtól, amelyre igényt tarthatnak.
- 41 E körülmények között határozott úgy az Augstākā tiesa (Senāts) (legfelsőbb bíróság, Lettország), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Az [1305/2013 rendelet] 30. cikke (6) bekezdésének hatálya alá tartoznak-e a [2009/147 irányelv] célkitűzéseinek megvalósításaként az erdős területeken létrehozott természetvédelmi mikroövezetekre vonatkozó kifizetések?
- 2) Azon korlátozások hatálya alá tartozik-e a [2009/147 irányelv] célkitűzéseinek megvalósításaként az erdős területeken létrehozott természetvédelmi mikroövezeteknek nyújtott kompenzáció, amelyeket a [702/2014] rendelet ír elő a nehéz helyzetben lévő vállalkozások számára történő kifizetések tekintetében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 42 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1305/2013 rendelet 30. cikkét többek között annak (6) bekezdésére tekintettel úgy kell-e értelmezni, hogy az erdőben a 2009/147 irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában kért támogatás e 30. cikk hatálya alá tartozik.

- 43 Az 1305/2013 rendelet 30. cikkének (1) bekezdése értelmében az érintett területeken a kedvezményezettek számára a 92/43, a 2000/60 és a 2009/147 irányelv végrehajtásából eredő hátrányok következtében felmerülő többletköltségek és elmaradt bevétel kompenzációja érdekében a mezőgazdasági terület vagy az erdőterület után hektáronként évente támogatást nyújtanak.
- 44 Ezenkívül e 30. cikk (6) bekezdése az a) és b) pontjában kimondja, hogy azok a területek, amelyek ilyen támogatás címén kifizetésre jogosultak, magukban foglalják egyrészt a 92/43 irányelv és a 2009/147 irányelv szerint kijelölt Natura 2000 mezőgazdasági és erdőterületeket, másrészt egyéb olyan természetvédelmi területeket, amelyeken a gazdálkodásra vagy az erdőkre alkalmazandó környezetvédelmi korlátozások vannak érvényben, és amelyek hozzájárulnak az első irányelv 10. cikkének a végrehajtásához.
- 45 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett első kérdésből, valamint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak a jelen ítélet 30., 31. és 37. pontjában összefoglalt megállapításaiból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó támogatási kérelemmel érintett terület természetvédelmi mikroövezet, amelyet valamely vadon élő madárfaj védelmének biztosításához való hozzájárulás érdekében, azonban olyan erdőben hoztak létre, amely nem képezi részét a Natura 2000 hálózatnak.
- 46 Az ilyen terület az e cikk (6) bekezdésének a) pontja értelmében nyilvánvalóan nem jogosult az 1305/2013 rendelet 30. cikkében előírt támogatás címén történő kifizetésre. Az említett 30. cikk (6) bekezdésének a) pontja ilyen támogathatóságot ugyanis kizárólag az e rendelet szerinti vagy adott esetben az azzal összhangban elfogadott nemzeti szabályozás szerinti azon mezőgazdasági és erdőterületeket illetően ír elő, amelyek a 92/43 és a 2009/147 irányelv alapján kijelölt Natura 2000 területeken találhatóak (lásd ebben az értelemben: 2022. január 27-i Sātiņi-S ítélet, C-234/20, EU:C:2022:56, 27., 33., 35. és 37. pont).
- 47 Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgó területhez hasonló, a Natura 2000 hálózat részét nem képező terület mindenesetre csak az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdésének b) pontja alapján jogosult az ilyen kifizetésre.
- 48 Ugyanakkor e rendelkezés szövege önmagában nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy ez így van-e, és ha igen, milyen feltételek mellett.
- 49 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően tehát az említett rendelkezést annak megfogalmazása mellett, annak szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe véve kell értelmezni, amelynek az részét képezi (2005. június 7-i VEMW és társai ítélet, C-17/03, EU:C:2005:362, 41. pont; 2021. január 21-i Németország kontra Esso Raffinage ítélet, C-471/18 P, EU:C:2021:48, 81. pont).
- 50 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy azok a területek, amelyek az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdésének b) pontja alapján az e 30. cikkben előírt támogatás alapján kifizetésre jogosultak, a Natura 2000 hálózat részét képezőktől eltérő védett természeti területek, amelyekre a mezőgazdasági vagy erdészeti tevékenységet érintő környezeti korlátozások vonatkoznak, és amelyek hozzájárulnak a 92/43 irányelv 10. cikke rendelkezéseinek alkalmazásához.

- 51 Ebből következik, hogy e területek ilyen kifizetésre való jogosultságának feltétele egyrészt az, hogy az érintett terület olyan természetvédelmi terület legyen, amelyre a mezőgazdasági vagy erdészeti tevékenységet érintő környezetvédelmi korlátozások vonatkoznak.
- 52 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak a jelen ítélet 45. pontjában említett megállapításaiból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok sérelme nélkül az alapügyben szóban forgó terület tekintetében teljesül e feltétel, mivel az olyan természeti területnek minősül, amely az erdőtevékenységre vonatkozó környezetvédelmi korlátozások alá esik. Pontosabban e megállapításokból kitűnik, hogy e terület természetvédelmi mikroövezet, amelyet az illetékes nemzeti hatóság a Natura 2000 hálózathoz nem tartozó erdőben hozott létre annak érdekében, hogy hozzájáruljon valamely vadon élő madárfaj védelmének biztosításához, és amelynek a létezése költségeket és bevételkiesést okoz azon személy számára, aki ezen erdő tulajdonosa.
- 53 Másrészt az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdésének b) pontjából az következik, hogy annak a területnek, amely vonatkozásában a támogatást igénylik, és az e területhez kapcsolódó környezetvédelmi korlátozásoknak hozzá kell járulniuk a 92/43 irányelv 10. cikke rendelkezéseinek alkalmazásához.
- 54 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság többek között e feltétel terjedelmére kérdez rá, amint az az általa előterjesztett első kérdés megfogalmazásából, valamint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak a jelen ítélet 37. pontjában összefoglalt megállapításaiból következik.
- 55 Másodszor, a 92/43 irányelv 10. cikke, amelyre az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdésének b) pontja utal, az első bekezdésében előírja, hogy a tagállamok különösen a Natura 2000 hálózat ökológiai egységességének javítása céljából, mindent megtesznek az egyes tájak azon jellegzetességeinek megfelelő gondozása érdekében, amelyek alapvető fontosságúak a vadon élő állatok és növények számára. A második bekezdésében azt is pontosítja, hogy az ilyen jellegzetességek közé tartoznak azon tényezők, amelyek lineáris és folytonos szerkezetükből adódóan, illetve tranzithelyként szolgálva fontos szerepet töltenek be a vadon élő fajok vándorlásában, elterjedésében és genetikai állományának cseréjében.
- 56 E 10. cikk tehát felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy intézkedéseket fogadjanak el a Natura 2000 hálózat ökológiai egységességének javítása érdekében, amint azt a 92/43 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése is kimondja.
- 57 Márpedig e 3. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy e hálózat célja nem csupán az ezen irányelv I. mellékletében, illetve II. mellékletében felsorolt természetes élőhelyek és állat- vagy növényfajok élőhelyeinek „különleges természetmegőrzési területeit” foglalja magában, hanem a tagállamok által a vadon élő madárfajok védelmének a 79/409 irányelv – jelenleg a 2009/147 irányelv által felváltott – védelme érdekében minősített „különleges védelmi területeket” is.
- 58 Ebből következik, hogy azok az intézkedések, amelyek elfogadására a tagállamok a 92/43 irányelv 10. cikke alapján a Natura 2000 hálózat ökológiai egységességének javítása érdekében jogosultak, vonatkozhatnak mind a 92/43 irányelv hatálya alá tartozó élőhelyekre, mind a 2009/147 irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madárfajokra, meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy ez utóbbi esetben ezen intézkedések célja a 2009/147 irányelv 2. és 3. cikkében említett intézkedések kiegészítése.

- 59 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak a jelen ítélet 45. és 52. pontjában említett megállapításaiból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok sérelme nélkül, ez a célja az alapügyben szóban forgó természetvédelmi mikroövezetnek és az e természetvédelmi mikroövezethez kapcsolódó erdőgazdálkodási tevékenységet érintő környezetvédelmi korlátozásoknak, amennyiben ez utóbbi létrehozása és e korlátozások bevezetése arra szolgál, hogy hozzájáruljon a siketfaj (*Tetrao urogallus*) védelméhez, amely a 2009/147 irányelv hatálya alá tartozó vadon élő madárfaj.
- 60 Harmadszor, az 1305/2013 rendelet 30. cikkének (1) bekezdése pontosítja, hogy – amint arra a jelen ítélet 43. pontja emlékeztet – az e rendelkezésben hivatkozott támogatás célja az, hogy az érintett területen a 92/43 irányelv, a 2000/60 irányelv és a 2009/147 irányelv végrehajtásából eredő hátrányok miatt felmerülő többletköltségekre és elmaradt bevételre tekintettel kártalanítsa a kedvezményezettjét.
- 61 Az említett rendelkezésből egyértelműen következik, hogy e támogatás különösen abban az esetben nyújtható, ha az 1305/2013 rendelet 30. cikkének (6) bekezdése alapján kifizetésre jogosult területet a 2009/147 irányelv végrehajtásából eredő hátrányok érik, amint azt mind a lett kormány, mind pedig a Bizottság kifejtette az írásbeli észrevételeiben.
- 62 Az említett támogatás tehát abban az esetben is nyújtható ilyen területnek, ha azt akár egy vadon élő madárfaj védelmére vonatkozóan a 2009/147 irányelv alapján elfogadott nemzeti intézkedésből vagy a 92/43 irányelv 10. cikke alapján elfogadott ezen intézkedésből eredő hátrány éri, amint az a jelen ítélet 58. pontjában megállapításra került.
- 63 Negyedszer, az 1305/2013 rendelet által követett, a vidékfejlesztés stratégiai támogatására irányuló általános célkitűzés, amint az e rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében szerepel, többek között konkretizálódik – amint az az említett rendelet 6. cikkének (1) bekezdéséből és III. címéből következik, amelyre ez utóbbi rendelkezés hivatkozik – a tagállamok számára biztosított azon lehetőség révén, hogy olyan intézkedéseket fogadjanak el, amelyek célja az Unió vidékfejlesztési prioritásainak való megfelelés.
- 64 Ezen intézkedések között szerepel az 1305/2013 rendelet 30. cikkében előírt támogatás, amelynek különös célja – amint azt e rendelet (24) preambulumbekzdése jelzi – a mezőgazdasági termelők és az erdőgazdálkodók számára olyan támogatás nyújtása, amely lehetővé teszi számukra, hogy az érintett területeken a természetes élőhelyek, az állati és növényi fajok élőhelyeinek, maguknak a fajoknak, valamint a vizeknek a védelmét biztosító uniós irányelvek végrehajtása során keletkező sajtós hátrányokat ellensúlyozni tudják.
- 65 Ebből a célkitűzésből – amelynek megfogalmazása az ezen irányelvek valamelyikének végrehajtásából eredő egyetlen hátrányt sem zár ki eleve – egyértelműen kitűnik, hogy az említett 30. cikkben előírt támogatás nyújtható többek között abban az esetben, ha ilyen hátrányok abból erednek, hogy azon területen, amelyre e támogatást igénylik, a mezőgazdasági vagy erdészeti tevékenységet érintő környezetvédelmi korlátozásokat vezetnek be, amelyek célja, hogy hozzájáruljanak a 2009/147 irányelv hatálya alá tartozó valamely vadon élő madárfaj védelmének biztosításához, függetlenül attól, hogy e korlátozások magának az említett irányelvnek vagy a 92/43 irányelv 10. cikkének megfelelően elfogadott nemzeti intézkedésből származnak-e.
- 66 Ennélfogva az említett cél alátámasztja az 1305/2013 rendelet 30. cikke (6) bekezdésének a jelen ítélet 50–62. pontjában elemzett különböző szó szerinti, vagy összefüggésbeli eleméből következő értelmezését.

- 67 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság egyébiránt – amint az a jelen ítélet 38. pontjában összefoglalt kijelentésekből következik – az alapügyben szóban forgóhoz hasonló támogatás kártalanítási vagy kompenzációs jellegéből eredő, az elsődleges vagy másodlagos uniós jog állami támogatások odaítélésére vonatkozó rendelkezéseire tekintettel fennálló jogkövetkezményeket illetően vizsgálta meg a kérdést, emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az 1305/2013 rendelet 30. cikkének célja, amint az a jelen ítélet 43. és 60. pontjában megállapításra került, a mezőgazdasági termelők és az erdőgazdálkodók számára a 92/43, a 2000/60 és a 2009/147 irányelvek végrehajtásából eredő hátrányok miatt felmerülő költségek és elmaradt bevétel ellentételezésére irányuló támogatás nyújtásának lehetővé tétele. Az ilyen támogatás kártalanítási vagy kompenzációs jellege tehát az uniós jogalkotó szándéka szerinti céljából következik (lásd ebben az értelemben: 2017. március 30-i Lingurár ítélet, C-315/16, EU:C:2017:244, 26. és 28. pont; 2022. január 27-i Sātiņi-S ítélet, C-234/20, EU:C:2022:56, 43. pont), és ennél fogva nem kérdőjelezheti meg e támogatásoknak az EMVA-ra vonatkozó uniós szabályozás alapján nyújtható támogatásnak történő minősítését.
- 68 Másrészt a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy e kártalanítási vagy kompenzációs jelleg egyáltalán nem zárja ki, hogy az ilyen támogatásokat, amennyiben azokat állami forrásokból finanszírozzák, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” lehessen minősíteni, feltéve hogy e rendelkezés egyéb alkalmazási feltételei teljesülnek (lásd ebben az értelemben: 2022. január 27-i Sātiņi-S ítélet, C-238/20, EU:C:2022:57, 40. és 52. pont).
- 69 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1305/2013 rendelet 30. cikkét többek között annak (6) bekezdésére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy a 2009/147 irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében valamely erdőben létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában kért támogatás e 30. cikk hatálya alá tartozik.

A második kérdésről

- 70 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 702/2014 rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy kizárt, hogy nehéz helyzetben lévő vállalkozás által a 2009/147 irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében valamely erdőben létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában az 1305/2013 rendelet alapján kért támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítanak.
- 71 E tekintetben előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az a támogatás, amellyel kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság a 702/2014 rendelet értelmezését kéri a Bíróságtól, az 1305/2013 rendelet 30. cikke alapján kért támogatás. Olyan támogatásról van tehát szó, amelyet uniós szabályozás, nevezetesen az EMVA-ra vonatkozó szabályozás ír elő.
- 72 E támogatást azonban olyan személyeknek kell nyújtani, akik azt nem közvetlenül az Uniótól, hanem a tagállamokon keresztül és az általuk benyújtott és a Bizottság által jóváhagyott vidékfejlesztési programok alapján kérelmezik, amint az az 1305/2013 rendelet 6. cikkének (1)–(3) bekezdéséből következik, és amint azt a Bíróság már megállapította mind az említett rendelettel, mind pedig az általa hatályon kívül helyezett és felváltott rendelettel kapcsolatban (lásd ebben az értelemben: 2017. március 30-i Lingurár ítélet, C-315/16, EU:C:2017:244, 21. pont; 2021. október 6-i Lauku atbalsta dienests [A mezőgazdasági vállalkozás beindításához nyújtott támogatások] ítélet, C-119/20, EU:C:2021:817, 54–56. pont).

- 73 Ez a mechanizmus maga is a tagállamok és a Bizottság közötti felelősségmegosztást tükrözi, amely az 1305/2013/EU rendelet 1. cikkének (1) bekezdésével összhangban strukturálja az EMVA-ból finanszírozott uniós vidékfejlesztési támogatást (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i Lauku atbalsta dienests [A mezőgazdasági vállalkozás beindításához nyújtott támogatások] ítélet, C-119/20, EU:C:2021:817, 57. pont), azzal a pontosítással, hogy ez a támogatás nemcsak az uniós költségvetésből származó finanszírozás, hanem állami forrásból származó további finanszírozás formájában is megvalósulhat.
- 74 Amint az a jelen ítélet 68. pontjából következik, e kiegészítő finanszírozás az azzal érintett források állami eredetére tekintettel az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősíthető, amennyiben e rendelkezés egyéb alkalmazási feltételei teljesülnek. Az ilyen minősítés maga után vonja az állami támogatásokra vonatkozó releváns uniós jogi rendelkezések összességének alkalmazását, kivéve ha adott esetben az említett finanszírozás az EUMSZ 42. cikk hatálya alá tartozó műveletekre vonatkozik, amely esetben az 1305/2013 rendelet 81. cikke (2) bekezdésének megfelelően azok nem tartoznak e rendelkezések hatálya alá.
- 75 Ami az uniós költségvetésből eredő finanszírozást illeti, meg kell állapítani, hogy az 1305/2013 rendelet 81. cikkének (1) bekezdéséből és e rendelet (56) preambulumbekkezdéséből – amelynek fényében e rendelkezést értelmezni kell – az következik, hogy az uniós jogalkotó azt az EUMSZ 107–EUMSZ 109. cikk hatálya alá is kívánta vonni, kivéve ha az az EUMSZ 42. cikk hatálya alá tartozó műveletekre vonatkozik, amint azt az említett rendelet 81. cikkének (2) bekezdése előírja.
- 76 E jogalkotói választás, amely – amint az ugyanezen rendelet 1. cikkének (1) bekezdéséből következik – az EMVA és az egyéb uniós eszközök közötti koordináció biztosítására irányul, azzal a következménnyel jár, hogy az állami forrásokból és az uniós költségvetésből származó forrásokból társfinanszírozott vidékfejlesztési támogatások teljes egészében az uniós jog állami támogatásokra vonatkozó valamennyi releváns rendelkezésének a hatálya alá tartoznak.
- 77 E rendelkezések között szerepelnek többek között a 702/2014 rendelet rendelkezései, amelyek értelmezését a kérdést előterjesztő bíróság lényegében annak megállapítása céljából kéri, hogy az olyan támogatás, amelyet egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás az 1305/2013 rendelet 30. cikke alapján a 2009/147 irányelv céljainak megvalósítása érdekében egy erdőben létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában kért, az e rendelet által létrehozott mentességi rendszer alá tartozik-e.
- 78 E tekintetben meg kell állapítani először is, hogy a 702/2014 rendeletnek – amint az magából a címéből is következik – az a célja, hogy a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsa a mezőgazdasági ágazatban, az erdészeti ágazatban és a vidéki térségekben nyújtott egyedi támogatások bizonyos kategóriáit, következésképpen mentesítse őket az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt általános bejelentési kötelezettség alól, amennyiben ezen egyedi támogatások tiszteletben tartják az e rendeletben előírt összes feltételt (lásd ebben az értelemben: 2013. május 20-i Azienda Sanitaria Provinciale di Catania ítélet, C-128/19, EU:C:2021:401, 47. pont).
- 79 Egy ilyen mentességi rendelet nem zárja ki, hogy egy adott egyedi támogatást, amely a rendeletben felsorolt kategóriák valamelyikébe tartozik, de nem felel meg az említett mentességi rendelet alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek való nyilvánítás feltételeinek, egyedi vizsgálatot követően mégis a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsanak, feltéve hogy a Bizottságot

előzetesen értesítették a támogatásról (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 57., 59., 86. és 87. pont; 2021. május 20-i Azienda Sanitaria Provinciale di Catania ítélet, C-128/19, EU:C:2021:401, 42. pont).

- 80 A jelen ügyben azonban az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem tűnik ki, hogy ilyen előzetes értesítésre sor került volna.
- 81 Másodsor, a 702/2014 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének az ezen 1. cikk (3) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett és az e rendelet (60) preambulumbekkezdésében pontosított e) pontjából az következik, hogy az említett rendelet által létrehozott mentességet alkalmazni kell az erdészeti ágazatnak nyújtott támogatásokra, ideértve azokat is, amelyeket az EMVA társfinanszíroz.
- 82 A 702/2014 rendelet tehát többek között az 1305/2013 rendelet 30. cikkében említett támogatásokra, és különösen azokra – az alapügyben szóban forgó támogatáshoz hasonló – támogatásokra alkalmazandó, amelyeket e rendelkezés értelmében valamely erdőben, a 2009/147 irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában igényelnek.
- 83 Ebből következik, hogy az ilyen támogatásoknak ahhoz, hogy a 702/2014 rendelet alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősüljenek, és az e rendeletben előírt mentességben részesülhessenek, tiszteletben kell tartaniuk az összeegyeztethetővé nyilvánításhoz e rendelet által előírt összes feltételt.
- 84 Márpedig e feltételek közé tartozik az említett rendelet 1. cikkének (6) bekezdése szerint az a követelmény, hogy a támogatást kérelmező nem lehet nehéz helyzetben lévő vállalkozás, különböző kivételektől eltekintve, amelyek közül az alapügyben felmerült jogvita szempontjából releváns kivételként egyik sem szerepel az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben, ennek vizsgálata azonban a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 85 Ezenkívül a „nehéz helyzetben lévő vállalkozás” fogalmának az ugyanezen rendelet 2. cikkének 14. pontjában szereplő meghatározásából az következik, hogy e fogalom magában foglalja többek között azokat a korlátolt felelősségű társaságokat, amelyek saját tőkéjének több mint a fele a felhalmozott veszteségek következtében elveszett, amely kritérium alapján az illetékes nemzeti hatóság megtagadta az alapügyben szóban forgó támogatás nyújtását, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak a jelen ítélet 32. pontjában összefoglalt kijelentéseiből kitűnik.
- 86 Ebből következik, hogy a 702/2014 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy az erdészeti ágazatnak nyújtott támogatást, és különösen az említett 2. cikk 14. pontja értelmében vett nehéz helyzetben lévő vállalkozás által a 2009/147 irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében valamely erdőben létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában az 1305/2013 rendelet 30. cikke alapján kért támogatást nem lehet a 702/2014 rendelet alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítani.
- 87 Negyedszer és utolsósorban, mivel úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak e kizárás – tulajdonhoz való jogra, valamint az egyenlő bánásmód és az arányosság általános elveire való figyelemmel fennálló – érvényességét illetően, amint az a jelen ítélet 40. pontjában összefoglalt kijelentésekből kitűnik, először is meg kell jegyezni, hogy a 702/2014

rendelet elemzéséből kitűnik, hogy az említett kizárás nem az uniós források megőrzésére irányuló célkitűzésen alapul, amely vonatkozásában e bíróság arra keresi a választ, hogy azt e jog és e két általános elv kárára nem helyezték-e megalapozatlanul előtérbe.

- 88 Amint ugyanis e rendelet (16) preambulumbekzdéséből kitűnik, amely magyarázatot ad a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak az említett rendelet által bevezetett mentességből való kizárásának létjogosultságára, a jelen ítélet 84. pontjában hivatkozott kivételekre is figyelemmel, e kizárás annak biztosítására irányul, hogy az ilyen vállalkozások által igényelt támogatások összességét kizárólagos és következetes módon vizsgálják meg az e vállalkozások helyzetének pontos figyelembevétele érdekében kialakított sajátos eljárási és anyagi jogi szabályok összességére tekintettel. Az említett kizárásnak így az egyetlen célja és egyetlen következménye nem az, hogy általános jelleggel megtiltsák a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak, hogy támogatásokat kapjanak az erdészeti ágazat javára, mivel ez a lehetőség – éppen ellenkezőleg – nyitva áll e szabályok tiszteletben tartása mellett, hanem az, hogy a 702/2014 rendelet e támogatásokra nem alkalmazható, amennyiben azokat e vállalkozások kérik.
- 89 Ezt követően meg kell jegyezni, hogy az említett szabályok maguk is annak biztosítására irányulnak, hogy a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtható támogatások tiszteletben tartsák azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik e támogatások belső piaccal való összeegyeztethetőnek nyilvánítását, emlékeztetve arra, hogy az ilyen támogatások nyújtása nem a vállalkozásokat megillető jognak minősül, mivel az állami támogatások nyújtását főszabály szerint tiltja az EUM-Szerződés, hanem a hatóságok számára biztosított lehetőség abban az esetben, ha e támogatások az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésében meghatározott közös érdekű célkitűzéseket követik. Ebből különösen az következik, hogy a tagállamok – amellett, hogy jogosultak az 1305/2013 rendelet 30. cikke alapján az EMVA által társfinanszírozott támogatásokat nyújtani – ezt nem kötelesek megtenni, hanem ellenkezőleg, e tekintetben mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i Lauku atbalsta dienests [A mezőgazdasági vállalkozás beindításához nyújtott támogatások] ítélet, C-119/20, EU:C:2021:817, 56. pont; 2022. január 27-i Sātiņi-S ítélet, C-234/20, EU:C:2022:56, 40. és 66. pont; 2022. január 27-i Sātiņi-S ítélet, C-238/20, EU:C:2022:57, 36. pont).
- 90 Ezt a mérlegelési jogkört azonban az e rendelet rendelkezéseinek keretein belül (lásd ebben az értelemben: 2017. március 30-i Lingurár ítélet, C-315/16, EU:C:2017:244, 18. pont) és az uniós jog általános elveinek betartásával kell gyakorolniuk (lásd analógia útján, az EMVA-tól eltérő uniós alaphoz nyújtható finanszírozás nyújtása tekintetében: 2022. január 27-i Zinātnes parks ítélet, C-347/20, EU:C:2022:59, 61. pont).
- 91 Végül e tekintetben a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokkal szemben a 702/2014 rendeletben fenntartott különös bánásmód önmagában nem tekinthető úgy, hogy az sértheti a Charta 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot vagy az egyenlő bánásmód és az arányosság általános elvét.
- 92 Egyrészt ugyanis a Bíróság már kimondta, hogy mivel a tulajdonhoz való jog nem abszolút jog, annak gyakorlását – a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételek mellett – az Unió által kitűzött általános érdekű célok korlátozhatják, mint például a 92/43 irányelv vagy a 2009/147 irányelv alapján a természet és a környezet védelme érdekében elfogadott nemzeti intézkedésből következő célok, anélkül hogy azt a személyt, akinek tulajdonjogát ily módon korlátozzák, mindenképpen kártalanítani, és különösen az 1305/2013/EU rendelet 30. cikke alapján támogatásban részesíteni kellene (lásd ebben az értelemben: 2022. január 27-i Sātiņi-S ítélet, C-234/20, EU:C:2022:56, 62–66. pont; 2022. január 27-i Sātiņi-S ítélet, C-238/20,

- EU:C:2022:57, 32–36. pont). Amennyiben tehát a 92/43 vagy a 2009/147 irányelv alapján a természet és a környezet védelme érdekében elfogadott nemzeti intézkedés az érintett földterület értékvesztését eredményezi, és így a tulajdontól való megfosztásnak minősül, e földterület tulajdonosa – tekintettel arra, hogy az uniós jog végrehajtását magában foglaló helyzet áll fenn – a Charta 17. cikke szerinti kártalanításra jogosult (lásd ebben az értelemben: 2016. június 9-i Pesce és társai ítélet, C-78/16 és C-79/16, EU:C:2016:428, 85. és 86. pont).
- 93 Másrészt azt a körülményt, hogy azok a vállalkozások, amelyeknek a tulajdonhoz való joga a 92/43 irányelv vagy a 2009/147 irányelv alapján a természet és a környezet védelme érdekében elfogadott nemzeti intézkedésből eredő korlátozás hatálya alá tartozik, olyan támogatásokban részesülhetnek, amelyeknek a belső piaccal való összeegyeztethetősége attól függően eltérő feltételeknek van alávetve, hogy azok nehéz helyzetben vannak-e, azon helyzetbeli különbség igazolja, amelyben a vállalkozások e két kategóriája az állami támogatásokra vonatkozó uniós jog szempontjából van.
- 94 Tekintettel az említett vállalkozások gazdasági vagy pénzügyi nehézségeire, indokolt a számukra nyújtható támogatások belső piaccal való összeegyeztethetőségének vizsgálatát különleges feltételekhez kötni, lehetővé téve nehézségeik és azok lehetséges hatásainak figyelembevételét (lásd analógia útján a 702/2014 rendelettől eltérő mentességi rendelet nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra való alkalmazhatatlanságát illetően: 2022. január 27-i Zinātnes parks ítélet, C-347/20, EU:C:2022:59, 46–49. és 57. pont).
- 95 Ezenkívül a 702/2014 rendeletben előírt mentességnek a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra való alkalmazhatatlansága nem tűnik ellentétesnek az arányosság általános elvével. Ugyanis, függetlenül a jelen ítélet előző pontjából következő megfelelő jellegétől, nem tekinthető úgy, mint amely meghaladja az általa elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéket, mivel – amint az ezen ítélet 79. és 88. pontjában szerepel – nem képezi akadályát annak, hogy e vállalkozások az erdészeti ágazatnak nyújtott támogatásban vagy a nehéz helyzetben lévő vállalkozások szóló támogatásban részesüljenek, amennyiben az ilyen támogatás megfelel az állami támogatásokra vonatkozó jognak az említett vállalkozásokra alkalmazandó rendelkezéseiben előírt feltételeknek.
- 96 E megfontolások összességére figyelemmel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 702/2014 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy e rendelet értelmében kizárt, hogy a 702/2014 rendelet 2. cikkének 14. pontja értelmében vett nehéz helyzetben lévő vállalkozás által a 2009/147 irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében valamely erdőben létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában az 1305/2013 rendelet alapján kért támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsanak.

A költségekről

- 97 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 30. cikkét többek között annak (6) bekezdésére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében valamely erdőben létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában kért támogatás e 30. cikk hatálya alá tartozik.
- 2) Az [EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk] alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2014. június 25-i 702/2014/EU rendeletet úgy kell értelmezni, hogy e rendelet értelmében kizárt, hogy a 702/2014 rendelet 2. cikkének 14. pontja értelmében vett nehéz helyzetben lévő vállalkozás által a 2009/147 irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében valamely erdőben létrehozott természetvédelmi mikroövezet vonatkozásában az 1305/2013 rendelet alapján kért támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsanak.

Aláírások